

GADS FORLAG

ALLAN PHILIP

UNDER MEDVIRKEN AF

4. UDGAVE

LOVKONFLIKTER

O. A. BORUM

1. Udgave 1931
2. Udgave 1942
3. Udgave 1948

Trykt hos Nielsen & Lydiche (M. Simmelkiær), København

Forord

Fjerde udgave af Lovkonflikter er resultatet af et nært samarbejde mellem landsretssagfører, lektor *Allan Philip* og mig. Bogen er gennemarbejdet af os begge. Mange mindre ændringer vil man kun opdage ved at sammenholde 3. og 4. udgave.

En kritiker anmærkede mod 3. udgave, at forfatteren ikke havde levet op til det af ham anbragte motto, hentet fra Cheshire: »One of the most sobering and by no means rare experiences of an author is to find himself perplexed by what he has written some years earlier«. Mon det ikke nu har hjulpet lidt?

Kvalifikationsproblemet er behandlet i et selvstændigt afsnit, i tilslutning til metodelæren. Der er ikke fugls føde tilbage af det i de tidligere udgaver hævdede standpunkt. Det må — efter at jeg har haft lejlighed til at se voteringsprotokollen — erkendes at højesteretsdommen af 19. juni 1925, der var en hovedstøtte for lex fori-teorien, overhovedet ikke har været inde på kvalifikations-spørgsmål. Behandlingen er helt igennem inspireret af lektor Philips utrykte guldmedaljeafhandling.

Også frontforandringen i selskabsretten fra hjemstedets til registreringslandets lov er Philips værk. I realiteten er ændringen ikke så stor, som det ved første øjekast kunne se ud. Men skal man nå frem til en international konvention om anerkendelse af fremmede selskaber og om hvilket lands lov der skal anvendes ved bedømmelsen af disses retsforhold, er det af ikke ringe betydning at udgangspunktet i det mindste er det samme. Forhandlingerne i Haag og i International Law Associ-

ation's Company Law Committee, hvoraf Philip er medlem, har vist at der bliver vanskeligheder nok endda.

Fremstillingen af obligationsretten er forøget med en del specielle emner. Vedrørende gældsbreve har jeg opgivet den bl. a. af Nial og Karlgren kritiserede analogi fra vekseloven.

Den internationale procesret er blevet et selvstændigt afsnit, der særlig koncentrerer sig om spørgsmålet om danske domstoles jurisdiktion og anerkendelse af fremmede domme.

De udførlige registre er udarbejdet af lektor Philip.

Den grundopfattelse af den internationale privatrets problemer, særlig metodelæren, som kendetegner de tidligere udgaver af denne bog, er ikke forladt i fjerde udgave af Lovkonflikter. I indledningen har jeg taget mere bestemt standpunkt imod den såkaldte inkorporationsteori. Den allerede i tidligere udgaver fremtrådte tendens i retning af territorialitet og domicil fremfor nationalitet er fortsat i den nye udgave. Fremstillingen er vistnok med årene blevet mindre dogmefast og åbner mere plads for praksis til at træffe den i det enkelte tilfælde mest hensigtsmæssige løsning. En indflydelse fra min gamle lærer Viggo Bentzon kan måske spores heri.

København 19. maj 1957.

O. A. Borum

Indhold

§ 1	Om lovkonflikter i almindelighed	1—5
	Lovkonflikter i tiden; lovkonflikter i rummet; kollisionsnormer i modsætning til Sachnormen; betydningen af et lands interne lov; de forskellige kollisionsnormer (3); inkorporationsteori ctr. kompetenceteori (4); udtrykket international privatret.	
§ 2	Interprovinsiel ret	5—10
	Indledning (5); 1. Sønderjylland (6); 2. Færøerne (7); 3. Grønland (8).	
§ 3	Den internationale privatrets begrundelse	11—16
	Forholdet til folkeretten (12); Comitas gentium (14); retlige betragtninger (15).	
§ 4	Den internationale privatrets historie	17—23
	Cunctos populos; postglossatorerne (17); statutteorien; den franske skole i det 16. årh. (18); den hollandske skole i det 17. årh. (19); statutteoriens fald. Ørsted og Savigny (20); Mancini og Weiss, lovenes personalitet og nationalitetsprincippet (22).	
§ 5	Den internationale privatrets metode	23—36
	Positive kollisionsnormer (24); forholdets natur (28); tilknytningsmomenter (29); Lex causæ; Savigny om metoden (30); fortolkning af de materielle regler og lovens formål (31); lighedsgrundsætningen (33); retssammenligning (34); grundsætningen om enhedsløsningen (35).	
§ 6	Kvalifikation	36—50
	Historie (36); eksempler (37); teorier (39); højesteretsdommen af 1925 (42); kritik af lex fori-teorien (43); opgaven (44); vekselvirkningsprocessen (46); den fremsatte opfattelse og eksemplerne (47); kvalifikation og tilknytningsmomenter (49).	
§ 7	Enhedsbestrebelserne	50—64
	Ensartede materielle regler eller ensartede kollisionsnormer (50); den internationale doktrin (51); personalstatutet og dets forskellige betydninger (52);	

nationalitetsprincip ctr. domicilprincip (53); Haagerkonventionerne (55); Brysselerkonventionerne, Folkeforbundet (59); veksel- og checkkonventionerne, de nordiske konventioner, Benelux (60); Montevideokonferencen, Code Bustamente, Restatement (61); neoterritorialiteten i Frankrig, Niboyet, Battifol (63); territorialiteten som arbejdshypotese (64).

- § 8 **Domstolenes stilling til anvendelsen af fremmed ret** .. 65—74
 Ørstedes udtalelser (65); fremmed ret skal anvendes ex officio (66); betydningen af parternes vedtagelse (67); oplysning af fremmed ret (68); anvendelsen ex officio fastslået; veksel- og checklovene, oplysningspligten efter de nordiske konventioner (71); retspraksis (72); om stillingen når fremmed rets indhold ikke kan oplyses (73).
- § 9 **Nogle almindelige begreber** 74—84
 1. Ordre public, begreb (74); rpl. § 223 a, domskonventionen art. 12 (75); retspraksis, ordre public og præjudicielle afgørelser (76); 2. Renvoi, begreb (77); formål (78); kritik (79); retspraksis, veksel- og checklovene (80); fremmed ret (81); 3. Locus regit actum, dansk lovgivning (82); reglen er fakultativ (84).
- § 10 **Konventioner** 85—89
 A. Ældre traktater, B. Haagerkonventionerne m. fl., C. Veksel- og checkkonventionerne, D. De nordiske konventioner (85); ægteskabskonventionen (86); inddrivelse af underholdsbidrag, domskonventionen (87); konkurskonventionen, dødsbokonventionen; konventionernes anvendelsesområde (88).
- § 11 **Domicil** 89—96
 I. Domicil ctr. nationalitet (89); II. Dansk rets domicilbegreb (91); factum og animus, domicilet som retligt begreb (92); domicilforandring, intet domicil eller flere domiciler (93); III. Domicilbegrebet i engelsk ret (94); i amerikansk ret (95).
- § 12 **Personretten** 96—104
 1. Fremmedes retsstilling (96); 2. retsevne (97); 3. handleevne (98); den personlige lov, i almindelighed, veksel- og checklovene, renvoi (99); forbehold for lex loci (100); ægteskabskonventionen; 4. domicilforandring (101); 5. værgemål, ægteskabskonventionen (102); 6. umyndiggørelse (103).
- § 13 **Familieretten** 104—122
 1. Ægteskab i Danmark. A. Ægteskabsbetingelserne (104); ægteskabshindringer (105); B. Ægteskabsformen (106); diplomatisk ægteskab, ægteskabskon-

ventionen (107); to-års-reglens begrundelse (108).

2. Ægteskab i udlandet. A. Ægteskabsbetingelserne, omstødelse (109); B. Ægteskabsformen, lex loci afgørende (110); ægteskab for danske konsuler (111).

3. Ægteskabets retsvirkninger, det personlige forhold (111); formueforholdet mellem ægtefæller; grundsætningen om formueordningens enhed og uforanderlighed (112); ægtepagter (113); ægteskabskonventionen (114); domicilforandring (115); ægtepagter, tinglysning, godkendelse (116).

4. Separation og skilsmisse, lex fori, samtidig anvendelse af fremmed ret (117); ægteskabskonventionen, deling af formuen, omstødelse (118).

5. Forholdet mellem forældre og børn. A. Ægte børn, B. Børn udenfor ægteskab, faderens domicillov (119); barnets domicillov (120); legitimation. C. Adoption, ægteskabskonventionen (121).

- § 14 **Arveretten** 122—135
 I. Skifterettens kompetence (122); skiftelovens § 87 (123); subsidiært skifte (124); II. Arv ifølge loven (125); III. Testamenter. A. Habiliteten, testationsalderen (126); B. Testamentsformen, locus regit actum (127); ligbrænding, C. Testamentets indhold (128); dødsbokonventionen (129); fem-års-reglen (130); uskiftet bo (132); tilsynsværgemål, testamenter (133); successionen med hensyn til fast ejendom (134).
- § 15 **Tingsretten** 135—139
 I. Indholdet af rettigheder bestemmes af lex rei sitæ (135); ældre teori, sontring imellem universal- og individualsuccession (136); hævd og extinktiv godtroserhvervelse, II. fremmede nationaliserings- og konfiskationslove (137).
- § 16 **Obligationsretten** 139—157
 I. Kontraktstatutet, princippet om parternes autonomi ctr. primært kontraktstatut (139) 1. lex loci contractus, 2. lex loci solutionis (140); Rabels teori, 3. debtors personalstatut, A. den nationale lov, Irma—Mignon-sagen, B. domicilloven (142); Zweirechtssystem (143); 4. lex fori, 5. intet primært kontraktstatut (144); Haudeks lære om den territoriale tilknytning (145); 6. stiltiende vedtagelse, den hypotetiske partsvilje (147); den individualiserende metode (148); vejledende sætninger (149).
 II. Kontraktstatutets grænser (151); kontraktens indgåelse, Nittedal-sagen (152); kontraktens opfyldelse (153); mål, vægt, mønt, tidsregning, undersøgelses- og reklamationspligt (154); condictio indebiti (155).

III. Pengeforpligtelser, møntstatuttet, guldklausuler (156).

- § 17 **Haagerkonventionen 1951 om løsekrøb** 157—161
 Område, konventionen er baseret på princippet om parternes autonomi (158); kontraktens gyldighed, deklaratorisk kollisionsnorm, undtagelser herfra (159); undersøgelses- og reklamationspligt, kontraktstatuttets grænser (160); ordre public (161).
- § 18 **Omsætningspapirer** 161—164
 Veksler og cheks (161); andre omsætningsgældsbreve (162); pantebreve (163); kautionsforpligtelser (164).
- § 19 **Fuldmagt (Agency)** 164—166
 Forholdet mellem fuldmagtsgiver og tredjemand (164); forholdet mellem fuldmægtig og tredjemand, forholdet fuldmagtsgiver og fuldmægtig (166).
- § 20 **Erstatningsansvar udenfor kontrakt** 166—172
 1. Lex loci delicti, fortrins- og sikkerhedsrettigheder (167); D. L. 3—19—2 (168); sølovens § 8, 2. Handlingssted eller virkningssted (169); 3. Fælles domicillov, Irma—Mignon-sagen (171); 4. Skibssammenstød (172).
- § 21 **Forældelse** 172—174
 Lex causæ afgørende (172); retspraksis (173); ordre public (174).
- § 22 **Selskabsretten** 174—184
 1. Fremmede juridiske personers retssubjektivitet, kriterier for nationalitet og domicil, siège social ctr. registreringsland (175); ikke-registrerede selskaber, registrerede selskaber (176); betingelser for at blive registreret som dansk selskab (178); betydning af domicil, omfang og indhold af retssubjektiviteten (180); 2. domicillovens betydning (181); i hvilket omfang bliver selskabet forpligtet (182); udenlandske selskabers forretningsafdelinger, konventionsudkast (183).
- § 23 **Indledning til den internationale procesret** 185—187
- § 24 **Danske domstoles internationale kompetence** 187—200
 I. Retsplejelovens tilknytningsmomenter (187); indlændinge (188); udlændinge, fast ejendom, arveværneting (189); fornærmelsesværneting, kontraktværneting (190); udlændinges værneting, godsværneting (191); modfordringer. II. værnetingsaftaler (192); III. selskabsværneting (193); IV. ægteskabs-

sager (194); ægteskabskonventionen (195); V. fader-skabssager (197); umyndiggørelse, ophævelse af adoption (198); borteblevne, VI. forkyndelse af stævning (199).

- § 25 **Anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske domme**.. 200—210
 I. Udenlandske dommes retskraft (200); rpl. § 223 a (201); konstitutive domme, skilsmisdomme (202); betingelser for anerkendelse (204); andre konstitutive domme, domskonventionen, Tysklands-anordningen (205).
 II. Udenlandske dommes eksekutionskraft, umiddelbar eksekutionskraft, rpl. § 479 (206); middelbar eksekutionskraft, voldgiftskendelser (207).
 III. Domskonventionen (208).
 IV. Inddrivelse af underholdsbidrag (209).
- § 26 **International retshjælp** 210—213
 I. Cautio judicatum solvi, fri proces (210); Civilproceskonventionen (211); II. Forkyndelse og retsanmodninger (212).
- Rettelse* 213
- Bilag **Udkast 1951 til Haagerkonvention om internationalprivatretnlige regler for køb af løsøre** 214—217
- Litteraturfortegnelse** 218—223
- Sagregister og lovregister** 224—234
- Domsregister** 235—236